

TÜKETİM AĞIRLIKLILIKLI SAĞLIKSIZ BÜYÜME

Türkiye ekonomisi geçen yıl yüzde 4,5 büyüdü. Uzmanlar ve sektör temsilcileri büyümenin kaynağının iç tüketim olduğuna dikkat çekerek uyarılarda bulundu

EKONOMİ SERVİSİ

TÜRKİYE İstatistik Kurumu (TÜİK), 2023'e ilişkin üretim yöntemiyle hesaplanan Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) sonuçlarını açıkladı. Buna göre, Türkiye ekonomisi geçen yıl yüzde 4,5, 2023'ün son çeyreğinde de yüzde 4 büyüme kaydetti.

Üretim yöntemine göre cari fiyatlarla GSYH, 2023'te bir önceki yıla göre yüzde 75 artarak 26 trilyon 276 milyar 307 milyon lira olarak gerçekleşti. GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde, 2023'te bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak, finans ve sigorta faaliyetleri toplam katma değeri yüzde 9, inşaat yüzde 7,8, hizmetler yüzde 6,4, diğer hizmet faaliyetleri yüzde 4,6, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 3,8, gayrimenkul faaliyetleri yüzde 2,7, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 1,3, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri yüzde 1,2 ve sanayi yüzde 0,8 arttı. Tarım sektörü ise yüzde 0,2 geriledi.

Kişi başına GSYH değeri, 2023'te cari fiyatlarla 307 bin 952 lira (13 bin 110 dolar) olarak hesaplandı. Böylece Türkiye ekonomisi üst üste 14 çeyrektr büyüdü oldu.

TÜKETİMİN KATKISI ÖNE ÇIKTI

Hane halkı nihai tüketim harcamaları 2023'te bir önceki yıl zincirlemiş hacim endeksine göre yüzde 12,8 arttı ve GSYH içindeki payı yüzde 59,1 oldu. Hane halkı nihai tüketim harcamaları, geçen yılın 4'üncü çeyreğinde bir önceki yılın dönemine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak yüzde 9,3 yükseldi. Devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 1,7, gayrisafi sabit sermaye oluşumu da yüzde 10,7 artış kaydetti.

Bir önceki yıl zincirlenmiş hacim endeksine göre geçen yıl mal ve hizmet ihracatı yüzde 2,7 azalırken, ithalatı yüzde 11,7 arttı. Mal ve hizmet ihracatı, 2023'ün dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak yüzde 0,2, ithalatı ise yüzde 2,7 artış gösterdi.

BASKILANAN KUR TRİLYONLUK LİGE TAŞIDI

Büyüme verilerini yorumlayan Ay-

dınlık Yazarı Recep Erçin, 2023 yılında sanayideki zayıf büyüme ve tarımdaki zafiyete dikkat çekti. İthalattaki artış ve hane halkı tüketim harcamalarının sağlıksız bir yapıya işaret ettiğine değinen Erçin, "Baskılanan dolar kuru sayesinde 26,2 trilyon liralık ekonomi dolar bazında 1,1 trilyon dolara ulaştı. Dolar bazında büyüme yüzde 23,5 oldu. Bununla birlikte makine teçhizat yatırımlarına değinmek gerek. Çünkü ilk çeyrekte 35, ikinci çeyrekte 39, üçüncü çeyrekte 46 ve son çeyrekte 47 milyar doları aşan bir ma-

kine teçhizat yatırımı söz konusu.

Vermeyecek itibarıyla milli gelirin yüzde 14-15'i buradan geliyor. Yıllık makine teçhizat yatırımı harcaması 168,4 milyar dolar düzeyinde ve milli gelirin yüzde 15'i kadar." dedi.

'SİNİ ÜRETİME ÖNEM VERİLMELİ'

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Seyit Ardic da yaptığı değerlendirmede büyümeye sinai üretimin değil, özellikle canlı iç talebin kaynaklık

ettiğinin görüldüğünü belirtti. Ardic, "Sanayi sınırlı artarken, özel tüketim yüzde 12,8 arttı. Oysa ülkenin istikrarlı ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşması için sinai üretime büyük önem verilmesi gerekiyor" dedi.

'EKONOMİNİN ÜRETİM TARAFI YAVAŞLIYOR'

Sanayi sektörünün bir önceki çeyreğe göre sınırlı artışı dikkat çekici bulan Ardic "Sanayi sektörü büyümesi, GSYH

Seyit Ardic

büyümesinin oldukça altında kalmıştır. Ürün üzerindeki vergilerin yüksek artış oranı dikkat çekicidir. Diğer taraftan bir önceki çeyreğe göre gayri safi sabit sermaye oluşumunun GSYH içindeki payının gerilemiş olması, ekonominin üretim tarafındaki yavaşlamaya işaret ediyor." ifadelerini kullandı.

Recep Erçin

Ekonomide yeni bir dönemi başlatan gazetedir DÜNYA

Seyit ARDIÇ

Ankara Sanayi Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

Günümüzde ekonomiyle ilgili gelişmeler, sadece ekonominin baş aktörlerinin değil, toplumun tüm kesimlerinin en çok ilgi gösterdiği haberler arasındadır. Türkiye'de 1980'li yıllara kadar ekonomiye ilişkin haberler, gazetelerin içinde ayrı bir bölümde veriliyordu. DÜNYA Gazetesinin kurulmasıyla birlikte ekonomi

basınında yeni bir dönem başladı. Artık sadece ekonomi haberlerinin yer aldığı günlük bir gazete vardı.

Merhum Nezh Demirkent'in kurduğu DÜNYA Gazetesi, aradan geçen yarım asra yakın dönemde Türk ekonomisinin nabzını tuttu. Tarafsız ve ilkeli yayıncılık anlayışıyla doğru bilgiyi, doğru analizlerle okurlarına ulaştırdı. Sektörel araştırma dosyalarıyla, bölge ekleriyle sanayicilerimize, iş dünyamıza yol gösterdi, önem-

li bir başvuru kaynağı haline geldi. Reel sektörün yaşadığı sorunlara, karşılaştığı engellere yer verdi; KOBİ'lerimize, sanayimize destek sağlayarak, üretimin, istihdamın sesi oldu. Bugün ekonomi gazeteciliğinin önde gelen pek çok ismi, mesleğe ilk adımını DÜNYA Gazetesinde attı. DÜNYA Gazetesi, bu özelliğiyle ülkemizin ekonomi basını için de adeta bir okul oldu.

Ekonomi basınının köklü çınarı DÜNYA Gazetesinin 44'üncü yılını ve bugünlere gelmesinde emeği geçen herkesi kutluyorum. Bu vesile ile gazetenin yeni imtiyaz sahibi Umut Güner'i de tebrik ediyorum.

Demirkent gazetecilik ilkeleri doğrultusunda bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da iş dünyamıza değer katmaya devam edeceğine inanıyorum.

TÜRKİYE EKONOMİSİ 2023'TE %4,5 BÜYÜDÜ

GSYH ilk kez 1 trilyon \$'ı aştı

2022 - 1. çeyrek
7.8SONSEKİZ
ÇEYREKTE GSYH
BÜYÜME
ORANI (%)

Kişi başına milli gelir

2023 - 4. çeyrek
4.0

13 bin dolar

Cumhurbaşkanı
**RECEP TAYYIP
ERDOĞAN**

"Türkiye ekonomisi geçen yıl depreme ve diğer olumsuzluklara rağmen %4,5 büyüyecek önemli bir başarıya imza attı. GSYH, 1 trilyon 119 milyar dolarla ilk kez 1 trilyon dolar sınırının üzerine çıktı."

Cumhurbaşkanı
Yardımcısı
CEVDET YILMAZ

"Bölgemizi etkileyen olumsuz jeopolitik gelişmelerin yaşandığı, depremin yaralarının sarıldığı, küresel ticari faaliyetlerin azaldığı bir dönemde sağlanan büyüme, ekonomimizin gücünü göstermektedir."

Hazine ve Maliye Bakanı
**MEHMET
ŞİMŞEK**

"Göstergeler ekonomideki dengelenmenin ve cari açıktaki iyileşmenin sürdüğünü işaret ediyor. 2024'te net dış talebin büyümeye pozitif katkı verdiği ılımlı ve dengeli bir büyüme bekliyoruz."

2023 yılı büyümesi açıklandı. Son 14 çeyrektir büyümesini sürdüren Türkiye ekonomisi son çeyrekte yüzde 4 büyüdü, yıllık büyüme oranı yüzde 4,5'le OVP tahmininin üzerinde geldi. GSYH ilk defa 1 trilyon dolar seviyesini aştı.

Naki BAKIR

Türkiye ekonomisi 2023 yılının son çeyreğinde önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 4'lük büyüme ile yılın tümünde yüzde 4,5 oranında bir büyüme kaydetti. Milli gelir dolar bazında ilk kez 1 trilyonu aşarak 1 trilyon 118,6 milyar dolar oldu. OVP'de 2023 için 12 bin 415 dolar tahmin edilen kişi başına milli gelir de ilk defa 13 bin doları aştı. Yüzde 23 artan kişi başına milli gelir 13 bin 110 dolar oldu. Büyümenin ana kaynağı olan tüketim artışı hız kesti; önceki yılın aynı çeyreklerine göre ilk çeyrekte yüzde 16,6 olan artış, son çeyrekte yüzde 9,3'e indi. İşgücünün milli gelirden aldığı pay son çeyrekte yüzde 29,7'ye indi, sermayenin payı yüzde 50,5'e çıktı. **s04**

Büyümenin lokomotifi yine tüketim

Büyümeye en büyük katkısı hane halklarının tüketimi yaptı. Hane halkı nihai tüketim harcamaları 2023 yılının tümünde önceki yıla göre yüzde 12,8 arttı ve GSYH içindeki payı yüzde 59,1 oldu. Ancak çeyreklerle göre bakıldığında tüketim büyümesinin hız kestiği görüldü. Hane halkı tüketim harcamalarında önceki yılın aynı çeyreklerine göre 2023'ün ilk çeyreğinde yüzde 16,6 olan artış, ikinci çeyrekte yüzde 15,3'e, üçüncüde yüzde 11,1'e, son çeyrekte yüzde 9,3'e indi.

ASO ile TÜBİTAK, KOBİ'lerin yeşil dönüşümü için işbirliği yapacak

TÜRKİYE Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ile **Ankara Sanayi Odası** (ASO), KOBİ'lerin yeşil dönüşümünde teknik destek ve danışmanlık için işbirliğine gidecek.

ASO'dan yapılan açıklamaya göre, Oda, Türkiye Yeşil Sanayi Projesi kapsamında, TÜBİTAK Yeşil İnovasyon Teknoloji Mentörlük Programı'nın "çözüm ortağı" oldu.

Bu kapsamda, ASO, KOBİ'lerle yeşil dönüşüme uyum süreci analizi, mevcut problemlerin tespiti ve çözüm yaklaşımlarını içeren danışmanlık desteği sağlayacak.

KOBİ'lerin alacağı hizmetin maliyetinin yüzde 90'ı hibe olarak TÜBİTAK tarafından karşılanacak.

Açıklamada görüşlerine yer verilen ASO Başkanı **Seyit Ardiç**, Odanın, Ankara'daki KOBİ'lerin yeşil dönüşüm sürecindeki yol haritalarını belirleyerek proje başvurularını yönlendirmek üzere köprü rolü üstleneceğini bildirdi.

'KOBİ'lerimiz yüksek miktarda finansmana ulaşacak'

Ardiç, Avrupa Birliği Yeşil

Mutabakatı kapsamında sınırda karbon düzenleme mekanizmasıyla yaşanan köklü değişimin, firmalara, çevreyi koruma sorumluluğu yüklerken maddi yükümlülükler de getireceğine dikkati çekerek, "Firmalarımızın sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşümü odağına alan bir yaklaşımı benimsemesi, uluslararası rekabetçiliğimizin korunması ve geliştirilmesi adına kritik derecede önemlidir. ASO olarak, gerekli hazırlığı yapabilmeleri için çözüm ortağı rolümüzle firmalarımızın yanında olacağız." değerlendirmesinde bulundu. (aa)

İŞ DÜNYASI TEMSİLCİLERİ BÜYÜME RAKAMLARINI DEĞERLENDİRDİ:

Büyüme sevindirici ama sanayi ön plana çıkmalı

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK), 2023 yılına ilişkin gayri-safı yurt içi hasıla (GSYH) sonuçlarını açıklamasının ardından iş dünyası temsilcileri yaptıkları açıklamalarla verileri değerlendirdi. Deprem etkisi ve küresel talep yetersizliğine rağmen açıklanan rakamın sevindirici olduğunu belirten iş dünyası temsilcileri, sürdürülebilir büyüme için enflasyonla mücadelenin önemine vurgu yaptılar. Sanayinin büyümede daha fazla ön plana çıkmasını isteyen iş dünyası temsilcileri, katma değerli üretim ve eğitime yönelik yapısal reformlarla Türkiye'nin kalkınma hızının artacağını vurguladılar.

"İhracatın pozitif katkı vermeye başlaması önemli"

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak, tarım sektöründeki ufak daralma dışında her sektörün büyümeye pozitif katkı verdiğini ancak sanayideki büyümenin yüzde 0,8 oranında artmasının dikkatli okunmasını gerektiğini kaydetti. Hanehalkı tüketiminin son çeyrekte yüzde 9,3'e inmesinin yanında ihracatın pozitif katkı vermeye başlamasının önemine işaret eden Olpak, "2024'e küresel zorluklarla mücadele ederek başladık. Özellikle küresel büyümenin yavaş seyrettiği bir ortamda ihracatımızın büyümeye daha fazla katkı sağlaması açısından, sanayi sektöründeki büyümenin bu dönemde daha fazla ön plana çıkması gerektiğini düşünüyoruz" görüşünü dile getirdi.

Büyüme rakamı içerisinde özel tüketimin payının yüzde 12,8 arttığını dikkatli çeken **Ankara Sanayi Odası** (ASO) Başkanı **Seyit Ardic**, ülkenin istikrarlı ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşması için snai üretime büyük önem verilmesi gerektiğini altını çizdi. Ardıc, iç piyasada atılan sıkılaştırma adımları ve küresel sıkılaştırma eğilimlerine rağmen pozitif büyüme performansının oldukça önemli olduğunu aktardı. Ardıc, "Sanayi

OLPAK: Yüzde 0,8'lik sanayi büyümesinin dikkatli okunması gerekiyor.

ARDIÇ: Sürdürülebilir büyüme için düşük enflasyon en önemli ön şarttır.

BARAN: Yapısal düzenlemeler Türkiye'nin kalkınma hızının artmasını sağlayacaktır.

EREN: Yatırım programı yeni proje alınmadı. İnşaatla büyüme 2023 kadar olmaz.

TECDELIOĞLU: Oranlar büyümede dengelemeye yönelik sürecin yürüdüğünü gösteriyor.

ÖKSÜZ: Vatandaşın büyümeden pay alabilmesi için ihracatımız daha güçlü olmalı.

AYDIN: 14 çeyrek kesintisiz büyüyen Türkiye, sayılı ekonomiler arasında yerini aldı.

sektörüne verilecek destek, orta ve uzun vadede verimlilik artışına bağlı olarak potansiyel GSYH büyüme hızını arttıracak, ekonomide genel verimlilik ve istihdam artışını destekleyecektir. 2024 için makroekonomideki en önemli konu, enflasyon olmaya devam edecektir. Enflasyonla mücadelenin kararlı şekilde sürdürülmesini doğru buluyoruz. Sürdürülebilir büyüme için düşük enflasyon en önemli ön şarttır" dedi.

Ankara Ticaret Odası (ATO) Başkanı Gürsel Baran da 2023'te tarım dışındaki diğer sektörlerin büyümesine değinerek, "Küresel ekonomide yaşanan sıkıntılara, asrın deprem felaketinin etkilerine ve enflasyonla mücadele sürecine rağmen, 2023 yılında ekonominin yüzde 4,5 büyümesi Türkiye'nin güçlü ve istikrarlı yapısının muhafaza edildiğinin göstergesidir" ifadesini kullandı. Baran, katma değerli üretimin sağlanması ve eğitim-istihdam planlanmasının yapılması gibi

bazı yapısal düzenlemelerin hayata geçirilmesiyle Türkiye'nin kalkınma hızının artacağını ve ihracat potansiyelinin daha da gelişeceğini vurguladı.

İnşaat sektörünün Türkiye ekonomisinin üstünde büyüdüğüne dikkat çeken Türkiye Müteahhiller Birliği (TMB) Başkanı M. Erdal Eren, yüksek girdi maliyetlerinin sektör için sınırlayıcı olsa da deprem bölgesinin yeniden imarı çalışmalarının büyüme anlamında itici güç olduğunu söyledi. Ara eleman sıkıntısı, fiyat farkı ve tasfiye ihtiyacı gibi sorunların çözüm beklendiğini vurgulayan Eren, "2023'te olağanüstü şartlara bağlı olarak önemli bir büyüme yakalanmış olsa da 2024 yılı yatırım programına yeni proje alınmamasıyla yurt içi büyümenin 2023 yılı kadar olmayacağı öngörülmektedir" dedi. Bu nedenle sektörün yurt dışı projelere ağırlık vereceği görüşünü paylaşan Eren "Hedef ülke olarak da Suudi Arabistan öne çıkmaktadır" diye konuştu.

TİM Başkan Vekili ve İDDMİB Başkanı Çetin Tecdelioğlu da büyümede üretim ve ihracatın yerinin her zaman kritik olduğunu belirterek şu görüşleri paylaştı: "TÜİK verilerine göre Türkiye ekonomisinin geçen yıl yüzde 4,5 büyüme kaydettiğini memnuniyetle karşıladık. GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde sanayinin yüzde 0,8 arttığını görüyoruz. Küresel olarak ekonomik aktivitenin yavaşladığı bir dönemde Türkiye'nin üretim hızının arttığını ve büyümede dengelemeye yönelik sürecin yürüdüğünü gösteriyor."

Büyümede sanayi, üretim ve ihracattaki durumun "pek parlak olmadığı" görüşünü paylaşan İTHİB Başkanı Ahmet Öksüz ise "Ülkemizin kalkınması, vatandaşlarımızın büyümede daha fazla pay alabilmesi için sanayimizin, üretimimizin ve ihracatımızın çok daha güçlü olması gerektiğine inanıyoruz" dedi.

ASKON Genel Başkan Orhan Aydın 14 çeyrek kesintisiz büyümeye dikkat çekerek Türkiye'nin sayılı büyük ekonomiler arasında yerini aldığını vurguladı. Gelişmiş ülkelerde teknik resesyona konulduğu günümüzde, Türkiye'nin OVP hedeflerinden sapmadan büyütüğünü vurgulayan Aydın, son çeyrekte kamunun da tasarruf tedbirlerine uymasının önemine işaret etti. Aydın, "Bu kredi derecelendirme kuruluşlarımızın da dikkatlerinden kaçmayacak ve ülkemiz hak ettiği net artırımlarına kavuşacaktır" görüşünü dile getirdi.

PAGEV Başkanı Yavuz Eroğlu: "VERİLER İSTEDİĞİMİZ TABLOYU GÖSTERMİYOR"

► 2023 verileri istediğimiz tabloyu ortaya çıkarmıyor. İhracattan kaynaklıydı ve katma değerli yatırımlardan gelen iç büyümeyle destekleniydi pozitif tablodan bahsedebiliriz. Önümüzdeki dönemde daha çok ihracat ve katma değerli imalatın olduğu bir büyüme modeline geçebilirsek enflasyonla mücadele sonuç verir.

TUSİD Başkanı Bekir Topuz: "PANDEMİDEN BU YANA EN DÜŞÜK ORANLAR"

► Sanayide büyüme yavaşladı. Pandemi den bu yana görülen en düşük oranlar. Enflasyonla mücadele ettiğimiz bu dönemde yakından izlenmesi gereken bir veri. Öretimimizi artırarak hem enflasyonla daha güçlü bir şekilde mücadele edebilir hem de 2023 verilerinde ihracatın büyümeye olan etkisini artırabiliriz.

İHBİR Başkanı Kazım Taycı: "SÜRDÜRÜLEBİLİR KILMAK İÇİN YENİ YATIRIM ŞART"

► 2023'teki büyüme, zor bir yıl ardından oldukça sevindirici. Ancak, bunu sürdürülebilir kılabilmek için yeni yatırımlara ihtiyacımız var. Dolayısıyla, yatırım yapmak için üretici ve ihracatçıya finansman sağlanması çok önemli. Bu konuda bir ilerleme kaydedebilirsek sürdürülebilir büyüme sağlamış olacağız.

EVSID Başkanı Talha Özger: "NİTELİKLİ ÜRETİMİN DESTEKLENMESİ ÖNEMLİ"

► Deprem felaketinin etkisine, sıkılaştırma adımları ve küresel sıkılaştırma eğilimlerine rağmen yüzde 4,5'lik büyüme performansı önemli. Nitelikli üretim, iş gücü piyasasının, yatırımların ve ihracatın desteklenmesiyle büyümenin sürdürülebilirliğinde önemli kazanımlar elde edileceğine inanıyoruz.

EVSID Kurucu Başka Burak Önder: BÜYÜMENİN KALİTESİNİ ARTIRMAMIZ GEREKİYOR"

► Ülke ekonomimizin üst üste 14 çeyreklik büyüme göstermesi, GSYH'nin ilk kez 1 trilyon dolar aşması ve kişi başına gelirin dolar cinsinden 13 bin 110 dolara gelmesi içinden geçtiğimiz dönemde önemli ve değerli. Önümüzdeki dönemde büyümenin kalitesini arttırmaya gayret etmemiz gerekiyor.

TÜİK'e göre geçen yıl yüzde 4.5 büyümüşüz

RAKAMLARI tartışmalı TÜİK, kişi başı milli gelirin 13 bin 110 dolara çıktığını, ülkenin de yüzde 4.5 büyüdüğünü açıkladı. Gel de inan. **S.7**

2023'te inşaat, finans ve tüketimin etkisiyle yüzde 4.5 büyüdü. Emegın gelirdeki payı 8 puan düşerek yüzde 30'un altına indi

TÜRKİYE BÜYÜDÜ

MİLYONLAR FAKİRLEŞTİ

NE DEDİLER?

'Dengelenme devam ediyor'

HAZİNE ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, büyümede dengelenme eğiliminin sürdüğüne dikkat çekti. Mehmet Şimşek, "Programımız doğrultusunda yılın üçüncü çeyreğinde büyümede başlayan dengelenme, son çeyrekte de devam etti. 2024 yılına ilişkin göstergeler dengelenmenin ve cari açığı iyileşmenin sürdüğüne işaret ediyor. Program hedeflerimize doğru yol alıyoruz" dedi.

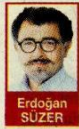

Sanayi ile değil tüketimle büyüdü

ANKARA Sanayi Odası Başkanı Seyit Ardic, büyüme oranlarına ilişkin değerlendirmesinde sanayi-deki sınırlı büyümeye dikkat çekti. Seyit Ardic, "Sanayi sınırlı artarken, özel tüketim yüzde 12.8 arttı. Oysa ülkemizin istikrarlı ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşması için sanayi üretimi büyük önem verilmesi gerekiyor" diye konuştu. Ardic, faiz artışlarına rağmen büyümenin önemli olduğunu da belirtti.

Halkın geçim derdiğine düştüğü 2023'te Türkiye ekonomisi yüzde 4.5 büyüdü ancak emegın payı yıl içinde 8.3 puan düştü, sanayi yavaşladı, tarım küçüldü, ihracat ekskiye geçti

Erdoğan SÜZER

TÜRKİYE, tüketimle ve 6 Şubat 2023'te gerçekleşen Kahramanmaraş merkezli depremlerin bıraktığı yıkımı toparlamak için hızlanan inşaat faaliyetlerinin etkisiyle 2023'te yüzde 4.5 oranında büyüdü. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre 2023 yılı büyümesi yüzde 4.5 ile piyasa beklentileri ve Orta Vadeli Program'daki tahminleri aştı ancak Covid-19 sonrası dönemin en düşük seviyesinde gerçekleşti. 2023'ün dördüncü çeyreğindeki büyüme oranı ise yüzde 4 oldu. Türkiye ekonomisinin büyüklüğü 2023 sonunda 1 trilyon 118 milyar dolara ulaştı. Kişi başına düşen milli gelir, ilk kez 13 bin dolar seviyesini aşarak 13 bin 110 dolara yükseldi. Büyüme, ağırlıklı olarak bankacılık faaliyetleri ile inşaat ve hizmetler sektöründen kaynaklandı. Sanayi büyümesi yüzde 1'e bile ulaşamadı, tarım

ise geçen yıl yüzde 0.2 oranında küçüldü. TÜİK'in verilerine 2023 yılında yıllık bazda finans ve sigorta faaliyetleri yüzde 9, inşaat yüzde 7.8, hizmetler yüzde 4.6, sanayi ise yüzde 0.8 büyüdü. Buna karşılık gıda enflasyonunun yükseldiği bu dönemde tarım sektörü büyüyemediği gibi yüzde 0.2 oranında küçüldü.

İHRACAT AZALDI

Verilere göre, hanehalkının tüketimi 2023'te yüzde 12.8 arttı. Hanehalkı tüketiminin milli gelir içindeki payı yüzde 59.1'e ulaştı. Tüketim artışının önemli bölümü zamlar yüzünden artan fiyatlardan kaynaklandı. 2023'te ihracat yüzde 2.7 azalırken, ithalat ise yüzde 11.7 oranında artış gösterdi. 2023 yılı büyüme verileri Türkiye'nin tüketimle, ithalatla, enflasyonla, inşaat ve bankacılık üzerinden büyüdüğünü, sanayi ve tarım başta olma üzere reel büyümede ise varlık gösteremediğini işaret ediyor.

KİŞİ BAŞINA GELİR BÖYLE DEĞİŞTİ (\$)

2013	12.582
2014	12.178
2015	11.085
2016	10.964
2017	10.698
2018	9.793
2019	9.208
2020	8.597
2021	9.539
2022	10.659
2023	13.110

Kişi başına gelir 13 bin doları aştı

TÜİK hesaplamalarına göre kişi başına milli gelir 2023 yılında, bir önceki yıla göre 1.120 dolar birden artarak 13 bin 110 dolara çıktı. Ancak bu artış bile iktidarın 25 bin dolarlık gelir hedefine yaklaşmaya yetmedi. 2022 yılında kişi başına gelir 10 bin 659 doları. Türkiye, en yüksek kişi başına gelir seviyesini 2013 yılında 12 bin 582 dolarla yakalamıştı. O tarihten bu yana kişi başına gelir sürekli gerileyerek 2020 yılında 8 bin 597 dolara kadar gerilemişti.

Emegın payı EYT'ye rağmen azaldı

EKONOMİ yüzde 4.5 oranında büyürken işgücü ödemelerinin milli gelir içindeki payı yine azaldı. Emegın milli gelirden aldığı pay 2023'ün ilk çeyreğinde Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT) düzenlemesiyle yüzde 38'e kadar yükselmişti. Ancak emegın payı ikinci çeyrekte itibaren sürekli azalarak son çeyrekte yüzde 29.7'ye kadar geriledi. Böylece yıl içerisinde emegın milli gelirden aldığı pay 8.3 puan azaldı. Buna karşılık yıllık bazda bakıldığında emegın payı, geçen yıl yüzde 26.3'ten yüzde 32.8'e çıktı.

Sanayicinin yatırım iştahı azalıyor

HABER MERKEZİ

Ankara Sanayi Odası (ASO) şubat ayı Meclis Toplantısı, yerel seçimlerde yeniden aday olan Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'ın katılımıyla gerçekleşti. Makroekonomik konularla ilgili değerlendirmelerde bulunan ASO Başkanı **Seyit Ardic**, sanayicilerin sorun, öneri ve taleplerini dile getirdi. Sanayicilerin mevcut ortamda orta ve uzun vadeli plan yapmakta zorlandıklarını ifade eden Ardic, "Yüksek enflasyon ve kredi maliyetleri, yatırım iştahımızı her geçen gün azaltmakta" dedi.

Yatırımın sanayicinin oksijeni olduğunu söyleyen Ardic, "Bir sanayici yatırım yapmadığı zaman oksijensiz kalır. Önce çırpınır, bir an gelir bayılır, oksijen alamayınca da son nefesini verir. Sonuçta her sanayici doğru tercihler noktasında yatırım yapmak ve büyümesini buna göre geliştirmek zorunda. İş dünyasının uzun ve orta vadeli, dengeli bir strateji belirleyebilmesi için makroekonomik istikrarın ve güvenin sağlanması şart. Sıkı para politikasının getirdiği yüksek faiz maliyetleri nedeniyle yatırımlarda problem yaşıyoruz. Yatırım-

ASO Başkanı **Seyit Ardic**

ların gayrisafi milli hasıla içindeki payı azalıyor" diye konuştu.

"Gerekli döviz pozisyonuna ulaşamayacağız"

Asgari ücretin işverene maliyetinin bin dolar seviyesine geldiğini de dikkat çeken Ardic, bunun yeni ihracat pazarlarına girişi zorlaştırdığını belirterek, "Sanayimiz ağırlıklı olarak ithalata dayalı ihracat yaptığı için önümüzdeki dönemde bilançolarda gerekli döviz pozisyonuna ulaşamayacağız" dedi. Ardic, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2022 araştırmasında faiz, amortisman ve vergi öncesi karlılık oranının (FAVÖK) yüzde 15,4'e gerilediğini belirterek, "Firmalarımız yüzde 53,4 ticari kredi faizi ile borçlanıp yüzde 15,4 FAVÖK marjı

ile nasıl kâr edecek?" diye sordu.

Merkez Bankasının faiz artışı döngüsünü sonlandırarak yüzde 45 seviyesinde sabit bıraktığını hatırlatan Ardic, "Önümüzdeki dönemde enflasyondaki gelişimin çok yakından takip edilerek uygun politika seçeneklerinin kararlılıkla uygulanmasını beklemekteyiz. Aksi halde bu zamana kadar katlandığımız maliyetlerin boşa gitme ihtimali bulunmakta. Acı tecrübelerimiz göstermiştir ki; enflasyonu kontrol altına almadan attığımız adımlar maalesef makroekonomide dengelenmeyi sağlayamıyor" ifadelerini kullandı.

"Sadece faiz aracı ile enflasyonla mücadele başarılı olmaz"

Hem arz hem talep kaynaklı enflasyonist etkilerin

var olmaya devam ettiğini belirten Ardic, "Sıkı para politikasının sıkı maliye politikasının da eşlik etmesi gerekmekte.

Fakat maliye politikasında yeterince sıkılaştırma yapılmadığını görüyoruz" dedi.

Politika faizi yüzde 45 seviyesinde kalırken, Türkiye'nin para arzının yıllık yüzde 65'in üzerinde artışa devam ettiğine dikkat çeken Ardic, "Para arzını kontrol etmeden sadece faiz aracı ile enflasyonla mücadelenin çok da başarılı olacağını düşünmüyorum" diye konuştu.

Gelir artırıcı vergisel tedbirler alınırken harcama azaltıcı tedbirlerin görülmediğini belirten Ardic, şöyle devam etti: "Kamu harcamalarının rasyonel gerekçelere dayanan, etkinlik ve verimlilik çerçevesinde gözden geçirilmesi ve bir plan dâhilinde verimsiz harcamaların azaltılması iş dünyası olarak beklentimiz. Sonuç olarak, enflasyonla mücadelede, refah artışı ve sürdürülebilir bir büyüme için tek başına para politikası yeterli olmuyor. Bütünsel bir politika tercihinin ortaya konması ve kararlılıkla uygulanması gerekiyor."

**"BÜYÜMENİN
KAYNAĞI, İÇ
TÜKETİM"**

ASO Başkanı **Seyit Ardıc**, büyümeye; sınai üretimin değil, özellikle canlı iç talebin kaynaklık ettiğinin görüldüğünü belirtti. >>6'DA

“BÜYÜMENİN KAYNAĞI, İÇ TÜKETİM”

2023'ün 4. çeyreğinin büyüme rakamlarını değerlendiren **Ankara Sanayi Odası** Başkanı **Seyit Ardıç**, “Yıllık ve çeyreklik bazda iç tüketim etkisiyle güçlü bir büyüme görüyoruz ancak sanayi tarafında sınırlı artış dikkat çekici” dedi.

ANKARA Sanayi Odası (ASO) Başkanı **Seyit Ardıç**, 2023 yılının 4'üncü çeyreğinde kaydedilen yüzde 4'lük büyüme rakamını değerlendirdi. Büyümeye sanai üretimin değil, özellikle canlı iç talebin kaynaklık ettiğinin görüldüğünü belirten Ardıç, “Sanayi sınırlı artarken özel tüketim yüzde 12,8 arttı. Oysa ülkemizin istikrarlı ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşması için sanai üretime büyük önem verilmesi gerekiyor” dedi.

İç piyasada atılan sıkılaştırma adımları ve küresel sıkılaştırma eğilimlerine rağmen pozitif bir büyüme performansının oldukça önemli olduğunu vurgulayan Ardıç, Merkez Bankasının sıkılaştırıcı para

politikası uygulamalarının ekonomik aktivite üzerindeki etkisinin 4. çeyrekte henüz gözlemlenmediğini belirterek “2024'ün ilk çeyreğinde iç talep ve üretimdeki azalış ile büyümede yavaşlama öngörmekteyiz” değerlendirmesinde bulundu.

ASO Başkanı Ardıç, şunları kaydetti: “İktisadi faaliyet kollarına göre büyüme verileri; inşaatta yüzde 7,8, sanayide yüzde 0,8 artış olduğunu göstermektedir. Sanayi sektörünün bir önceki çeyreğe göre sınırlı artışı dikkat çekici. Sanayi sektörü büyümesi, GSYH büyümesinin oldukça altında kalmıştır. Ürün üzerindeki vergilerin yüksek artış oranı dikkat çekicidir.

Diğer taraftan bir önceki çeyreğe göre gayri safi sabit

sermaye oluşumunun GSYH içindeki payının gerilemiş olması, ekonomide üretim tarafındaki yavaşlamaya işaret ediyor.”

“Büyüme, tüketim ve ithalat kaynaklı”

Ardıç, “Harcamalar bakımından değerlendirildiğinde, tüketim harcamaları bir önceki çeyreğe göre bir miktar artmış olmakla birlikte dördüncü çeyrekte de yüksek seyretmiştir. Büyümeye tüketimin ve ithalatın kaynaklık etmeye devam ettiğini görüyoruz. Net ihracatın büyümeye katkısı negatif. Bir önceki çeyreğe göre net ihracatın büyümeyi aşağıya çektiğini görüyoruz” dedi.

“Sanayiye destek, büyüme hızını artırır”

Ardıç, “Sanayi sektörüne verilecek destek, orta ve uzun vadede verimlilik artışına bağlı olarak potansiyel GSYH büyüme hızını artıracak, ekonomide genel verimlilik ve istihdam artışını destekleyecektir.

2024 yılı için makroekonomideki en önemli konu enflasyon olmaya devam edecektir. Enflasyonla mücadelenin kararlı bir şekilde sürdürülmesini doğru buluyoruz. Sürdürülebilir bir büyüme için düşük enflasyon en önemli ön şarttır” değerlendirmesinde bulundu. **HABER MERKEZİ**

Türkiye'nin GSYH'si 1 trilyon 118 milyar dolara yükseldi

- Türkiye ekonomisi 2023 yılında yüzde 4,5 büyüdü. Geçen yılın son çeyreğinde ekonomik büyüme yüzde 4 oldu. Böylece Türkiye ekonomisi üst üste 14 çeyrektir büyüdü.
- Kişi başı milli gelir 13 bin 110 dolar olurken, Gayri Safi Yurt İçi Hasıla bir önceki yıla göre yüzde 75 artarak 26 trilyon 276 milyar 307 milyon lira (1 trilyon 118 milyar dolar) oldu. •4TE

Ekonomimiz 2023 yılında yüzde 4.5, son çeyrekte yüzde 4 büyüdü TÜRKİYE hedefleri bir bir aşılıyor

Türkiye ekonomisi 2023 yılının 4. çeyreğinde yüzde 4 büyüdü. 2023 yılında ise ekonomi yüzde 4.5 artış gösterdi. Türkiye, AB ülkeleri arasında en çok büyüyen ülke oldu. Gayri safi milli hasıla tarihte ilk kez 1 trilyon doları aşarak 1 trilyon 118 milyar 593 milyon dolara ulaştı. **Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek** ise büyüme rakamlarının OVP'nin üzerinde geldiğini belirterek yapısal reformlara devam edileceğini açıkladı.

Türkiye ekonomisi geçen yıl yüzde 4.5 büyüme gösterdi. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2023'e ilişkin üretim yöntemiyle hesaplanan Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) sonuçlarını açıkladı.

YÜZDE 75 ARTIŞ

Buna göre, Türkiye ekonomisi geçen yıl yüzde 4.5, 2023'ün son çeyreğinde de yüzde 4 büyüme kaydetti. Üretim yöntemine göre cari fiyatlarla GSYH, 2023'te bir önceki yıla göre yüzde 75 artarak 26 trilyon 276 milyar 307 milyon lira olarak gerçekleşti.

TARIM SEKTÖRÜNDE GERİLEME

GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde, 2023'te bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak, finans ve sigorta faaliyetleri toplam katma değeri yüzde 9, inşaat yüzde 7.8, hizmetler yüzde 6.4, diğer hizmet faaliyetleri yüzde 4.6, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 3.8, gayrimenkul faaliyetleri yüzde 2.7, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 1.3, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri yüzde 1.2 ve sanayi yüzde 0.8 arttı. Tarım sektörü ise yüzde 0.2 geriledi.

TAHMİNLER TUTTU

Kişi başına GSYH değeri, 2023'te cari fiyatlarla 307 bin 952 lira (13 bin 110 dolar) olarak hesaplandı.

Boylece Türkiye ekonomisi üst üste 14 çeyrek büyümüş oldu.

Öte yandan, TÜİK, geçen yıla ilişkin büyüme rakamlarında reviziyona gitti. AA Finans Büyüme Beklentisi Anketi'ne katılan ekonomistler, 2023 yılının 4. çeyreğinde Türkiye ekonomisinin yüzde 3.97 büyümesini öngörmüştü. Ekonomistlerin 2023 yılının tamamına ilişkin büyüme beklentilerinin ortalaması ise yüzde 4.4 düzeyinde olmuştur.

DEĞERLENDİRMELER

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Ticaret Bakanı Ömer Bolat ve iş dünyası temsilcileri Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan 2023 yılına ilişkin gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) verilerini değerlendirdi.

Sınai üretime büyük önem verilmesi şart

Gecen yılki yüzde 4.5'lik büyüme rakamı içerisinde özel tüketimin payının yüzde 12.8 arttığını dikkati çeken **Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Seyit Ardıc** ise ülkenin istikrarlı ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşması için sinai üretime büyük önem verilmesi gerektiğini ifade etti. Ardıc, sözlerini şöyle sürdürdü: "Sanayi sektörüne yapılacak destek, orta ve uzun vadede verimlilik artışına bağlı olarak potansiyel GSYH büyüme hızını artırarak, ekonomide genel verimlilik ve istihdam artışını destekleyecektir. 2024 için makroekonomideki en önemli konu, enflasyon olma devam edecek. Enflasyonla mücadelede kararlı şekilde sürdürülmesini doğru buluyoruz."

Ankara Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkanı Gürsel Baran, 2023'te tarım dışındaki diğer sektörlerin büyümesine değinerek, "Küresel ekonomide yaşanan sıkıntılara, asrın deprem felaketinin et-

SIYASİ İSTIKRAR VE GÜVEN VÜRGUSU

Ekonomideki büyümenin Orta Vadeli Program hedefinin üzerinde olduğunu belirten **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz**, şunları kaydetti: "GSYH, 1 trilyon 119 milyar dolara ilk kez 1 trilyon doların üzerine çıkarken, kişi başı GSYH ise 13 bin 110 dolar seviyesine yükseldi. Siyasi istikrar ve güven içinde ekonomimizde öngörülebilişliğin sağlandığı bir ortamda, büyüme performansımız 14 çeyrek üst üste bir şekilde sürdürüyoruz. Bölgemizi etkileyen uluslararası jeopolitik gelişmelerin yaşandığı, depremin yaralarının sarıldığı, küresel ticari faaliyetlerin azaldığı bir dönemde sağlanan büyüme ekonomimizin gücünü göstermektedir. Ancak **Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan** liderliğinde istikrar içinde, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme ile Türkiye Yüzyılı'nda ülkemizi daha ilerlere taşıyarak, halkımızın sosyal refahını kalıcı olarak arttırmaktık."

14 ÇEYREKTİR BAŞARI SÜRÜYOR

YAPISAL REFORMLARA DEVAM EDECEĞİZ

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ise açıklanan GSYH verilerine göre ekonominin 2023'ün son çeyreğinde yıllık yüzde 4 büyüdüğüne işaret ederek "Boylece büyüme 2023'te Orta Vadeli Program'ın (OVP) üzerinde yüzde 4.5 olarak gerçekleşirken milli gelirimiz 1.1 trilyon dolara ulaştı. Kişi başına milli gelir ise bir önceki yıla göre 2 bin 450 dolar artarak 13 bin 110 dolara yükseldi" değerlendirmesinde bulundu. Program doğrultusunda büyüme-

de geçen yılın üçüncü çeyreğinde başlayan dengelemenin son çeyrek-

OECD'ye üye ülkeler arasında 2'nciyiz

Türkiye, geçen yılın son çeyreğinde, yıllık bazda, ekonomik büyüme verisi açıklanan OECD'ye üye ülkeler arasında en hızlı büyüyen ikinci ekonomi olarak kayıtlara geçti. Sıralamada yüzde 4.3 ile ilk sırada İhratçıları yer alırken, Türkiye'yi yüzde 2.2 ile Slovenya takip etti. G20 ülkeleri arasında yüzde 5.2 ile en hızlı büyüyen ülke Çin oldu. Bu ülkeleri yüzde 5 ile Endonezya izlerken, Türkiye ise listede üçüncü sırada yer aldı. Avrupa Birliği (AB) ülkelerine ilişkin çeyreklik büyüme tahminlerinin gerçekleşmesi durumunda Türkiye, bu ülkeler arasında ekonomisi en hızlı büyüyen ülke konumuna gelecek.

Çok büyük bir motivasyon kaynağı

Müstakil Sanayiciler ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı **Mahmut Aşmalı** da "MÜSİAD olarak, söz konusu büyüme oranlarının 2024 yılı için de çok büyük bir motivasyon kaynağı olacağına inanıyor, ülke ekonomimizin üretim, ihracat ve istihdam odaklı büyüme sürecinin devam etmesine olan inancımızı yeniliyoruz. Makro-finance dengelenme bağlamında Türkiye ekonomisi için oldukça önemli ve başarılı bir dönem olarak geride kalan 2023'ün ardından Türkiye ekonomisi; enflasyonu kalıcı bir şekilde düşürme, kurda istikrar sağlama, kamu mali dengeleri ve dış ticarete sürdürülebilirliğe ulaşma hedeflerine adım adım yaklaşmayı sürdürecektir şeklinde konuştu.

Güçlü ve istikrarlı yapı

kilerine ve enflasyonla mücadele sürecine rağmen, 2023 yılında ekonominin yüzde 4.5 büyümesi Türkiye'nin güçlü ve istikrarlı yapısının muhafaza edildiğinin göstergesidir" dedi.

OVP hedefinin aşılması pozitif bir gelişme

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı **Şekib Avdagic** ise büyümenin 14 çeyrek üst üste sürmesi ve 2023'te yüzde 4.5 ile OVP hedefinin aşılmasının pozitif bir gelişme olduğunu ifade ederek, "2023'te tüketimin katkısı öne çıkarken, iş dünyası olarak 2024'ün katma değerli dış taleple fark oluşturacak bir yıl olması için çalışacağız. Öte yandan, yatırımların artması ve tarımsal üretimi yeni bir soluk getirmek için de daha çok gayret etmeliyiz" dedi.

Daha çok üretim ve ihracatın müjdecisi

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı **Mustafa Gültepe** de, dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yer almak gibi büyük bir hedef olduğunu işaret ederek, şunları kaydetti: "Türkiye İhracatçılar Meclisi olarak en büyük hedefimiz, ülkemizin küresel ihracat liginde de ilk 10 ülke arasında yer alması. 2023 yılında büyüme rakamlarının detay-

te devam ettiğini vurgulayan Şimşek, 2023'ün ilk yarısında 8.8 puan olan iç talebin büyüme katkısının, yılın ikinci yarısında 6.6 puana gerilediğini kaydetti. Şimşek, net dış talebin negatif katkısının ise 4.9 puandan 1.6 puana düşüğüne dikkati çekerek, şunları kaydetti: "2023'te büyümenin yaklaşık üçte birini üretken kapasitemizi artıran makine ve teçhizat yatırımlarından geldi. Güçlü şekilde desteklediğimiz yatırım ve ihracatla daha nitelikli büyüme doğru yol alıyor. Göstergeler ekonomideki dengelemenin ve cari açtağı iyileşmenin sürdüğünü işaret ediyor. 2024'te net dış talebin büyüme pozitif katkı verdiği ilmi ve dengeli bir büyüme bekliyoruz. Uyguladığımız politikalarla iyileşen büyüme kompozisyonu, denzasyon sürecine önemli katkıda bulunacaktır. Kalıcı refah artışı için fiyat istikrarını sağlamanın yanı sıra yüksek katma değerli üretime ve verimliliğe artışına odaklanan yapısal reformlara devam ediyoruz."

DIŞ TİCARİTİN ÖLÜMLÜ KATKI VERMESİ BEKLENMEKTEDİR

Ticaret Bakanı Ömer Bolat da ihracattaki artışın büyüme sağladığı katkıya değinerek, şunları kaydetti: "Yılın ikinci yarısından itibaren mal ve hizmet ihracatındaki artışların etkisiyle büyümenin talep bileşenleri daha dengeli bir yapıya dönmüş, mal ve hizmet ihracatının büyüme katkısı olumlu gerçekleşmiştir. Büyümeyle ilişkin veriler, üretim, istihdam, yatırım, ihracat öncelikleri çerçevesinde oluşturduğumuz Hükümet Program'ını olumlu sonuçlarını göstermektedir. 2024'te mal ve hizmet ihracatında sağlanacak artışlarla mal ve hizmet ithalatında düşüşler neticesinde, dış ticaretin ekonomik büyüme olumlu katkı vermesi beklenmektedir. Dış ticaretin desteklediği ekonomik büyüme ile bir taraftan üretim artışının ve istihdamın sürdürülmesi sağlanırken diğer taraftan iç talebin enflasyon üzerindeki etkisi zayıflamaktadır. Ticaret Bakanlığı olarak ticaret diplomamızın gücümüzde, ihracatımızı artırma, rekabet gücümüzü yükseltme ve ülkemizi yatırımlar için cazibe merkezi haline getirme amacıyla çalışmalarımıza durmaksızın devam ediyoruz."

Değerli bir kazanım

Türkiye'nin 2023 yılı büyüme performansından hedef büyüme oranının aşılması ve büyüme istikrarının korunmasının değerli bir kazanım olduğunu vurgulayan **Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nalil Opa** pak, "Sektörel olarak değerlendirildiğimizde ise tarım sektöründeki ufak daralma dışında her sektörün büyüme pozitif katkı verdiğini görüyoruz. Sanayideki büyümenin yüzde 0.8 artması da dikkati okumalyız. Çünkü sanayimizdeki ivme, ihracatımızın artışıyla da doğrudan etkilidir" değerlendirmelerinde bulundu.

Daha çok üretim ve ihracatın müjdecisi

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı **Mustafa Gültepe** de, dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yer almak gibi büyük bir hedef olduğunu işaret ederek, şunları kaydetti: "Türkiye İhracatçılar Meclisi olarak en büyük hedefimiz, ülkemizin küresel ihracat liginde de ilk 10 ülke arasında yer alması. 2023 yılında büyüme rakamlarının detay-

larnı iyi okumamız gerekiyor. Büyümenin çok önemli bir bölümü makine ve teçhizat yatırımlarından geldi. Bu yatırımlar, yakın gelecekte daha çok üretimin ve daha çok ihracatın müjdecisi olarak değerlendiriliyor. Diğer yandan ihracatın büyüme katkısında bir miktar gerileme var. Bu durum da dış talepte daralma ve rekabetçilik kaybına işaret ediyor."

Not artırımlarına kavuşulacaktır

Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği (AS-KON) Genel Başkanı **Orhan Aydın** gelişmiş ülkelerde teknik resesyona konusulduğunu söyleyen Aydın, "Rotamız, OVP hedeflerinden sapmadan üretime büyüyen kalıcı sürdürülebilir bir ekonomik büyümedir. Özellikle son çey-

rekta kamu maliyesinde görülen harcamalarda tasarruf tedbirlerine uyguladığını görmek OVP hedeflerine de uygun gösterilmektedir. Bu aynı zamanda kredi derelendirme kuruluşlarının da dikkatlerinden kaçmayacak ve ülkemiz hak ettiği not artırımlarına kavuşacaktır" diye konuştu.

Türkiye ekonomisi yüzde 4,5 büyüdü

GSYH 13 BİN 110 DOLAR OLARAK HESAPLANDI

Türkiye ekonomisi geçen yıl yüzde 4,5 büyüme gösterdi. Böylece Türkiye ekonomisi üst üste 14 çeyrektir büyümüş oldu.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2023'e ilişkin üretim yöntemiyle hesaplanan Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) sonuçlarını açıkladı. Buna göre, Türkiye ekonomisi geçen yıl yüzde 4,5, 2023'ün son çeyreğinde de yüzde 4 büyüme kaydetti. Üretim yöntemine göre cari fiyatlarla GSYH, 2023'te bir önceki yıla göre yüzde 75 artarak 26 trilyon 276 milyar 307 milyon lira olarak gerçekleşti. GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde, 2023'te bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak, finans ve sigorta faaliyetleri toplam katma değeri yüzde 9, inşaat yüzde 7,8, hizmetler yüzde 6,4, diğer hizmet faaliyetleri yüzde 4,6 arttı. Tarım sektörü ise yüzde 0,2 geriledi. Kişi başına GSYH değeri, 2023'te cari fiyatlarla 307 bin 952 lira (13 bin 110 dolar) olarak hesaplandı. Böylece Türkiye ekonomisi üst üste 14 çeyrektir büyümüş oldu.

● 7

TÜRKİYE EKONOMİSİ 2023'te yüzde 4,5 büyüdü

Türkiye ekonomisi geçen yıl yüzde 4,5 büyüme gösterdi. Böylece Türkiye ekonomisi üst üste 14 çeyrektir büyümüş oldu.

Türkiye ekonomisi geçen yıl yüzde 4,5 büyüme gösterdi. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2023'e ilişkin üretim yöntemiyle hesaplanan Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) sonuçlarını açıkladı. Buna göre, Türkiye ekonomisi geçen yıl yüzde 4,5, 2023'ün son çeyreğinde de yüzde 4 büyüme kaydetti. Üretim yöntemi-ne göre cari fiyatlarla GSYH, 2023'te bir önceki yıla göre yüzde 75 artarak 26 trilyon 276 milyar 307 milyon lira olarak gerçekleşti. GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde, 2023'te bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak, finans ve sigorta faaliyetleri toplam katma değer yüzde 9, inşaat yüzde 7,8, hizmetler yüzde 6,4, diğer hizmet faaliyetleri yüzde 4,6, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 3,8, gayrimenkul faaliyetleri yüzde 2,7, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 1,3, meslek, idari ve destek hizmet faaliyetleri yüzde 1,2 ve sanayi yüzde 0,8 arttı. Tarım sektörü ise yüzde 0,2 geriledi.

■ Kişi başına GSYH değeri, 2023'te cari fiyatlarla 307 bin 952 lira (13 bin 110 dolar) olarak hesaplandı. Böylece Türkiye ekonomisi üst üste 14 çeyrektir büyümüş oldu. Öte yandan TÜİK, geçen yıla ilişkin büyüme rakamlarında revizyona gitti. AA Finans Büyüme Beklentisi Anketi'ne katılan ekonomistler, 2023 yılının 4. çeyreğinde Türkiye ekonomisinin yüzde 3,97 büyümesini öngörmüştü. Ekonomistlerin 2023 yılının tamamına ilişkin büyüme beklentilerinin ortalaması ise yüzde 4,4 düzeyinde olmuştur.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi

■ Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi, söz konusu çeyrekte bir önceki çeyreğe göre yüzde 1, takvim etkisinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi ise bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 4 arttı. Üretim yöntemiyle GSYH tahmini, geçen yılın 4'üncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre cari fiyatlara yüzde 75,9 artarak 8 trilyon 431 milyar 375 milyon lira olarak gerçekleşti.

Hane halkı nihai tüketim harcamaları

■ Hane halkı nihai tüketim harcamaları 2023'te bir önceki yıl zincirlenmiş hacim endeksinde yüzde 12,8 arttı ve GSYH içindeki payı yüzde 59,1 oldu. Hane halkı nihai tüketim harcamaları, geçen yılın 4'üncü çeyreğinde bir önceki yılın dönemine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak yüzde 9,3 yükseldi. Devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 1,7, gayrisafi sabit sermaye oluşumu da yüzde 10,7 artış kaydetti.

■ Bir önceki yıl zincirlenmiş hacim endeksinde göre geçen yıl mal ve hizmet ihracatı yüzde 2,7 azalırken, ithalatı yüzde 11,7 arttı. Mal ve hizmet ihracatı, 2023'ün dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak yüzde 0,2, ithalatı ise yüzde 2,7 artış gösterdi.

İş gücü ödemelerinde artış

■ İş gücü ödemeleri 2023'de bir önceki yıla göre yüzde 116, net işletme artışı/karma gelir yüzde 49,2 yükseldi. İş gücü ödemeleri geçen yılın 4'üncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 107,6, net işletme artışı/karma gelir yüzde 55 yükseliş kaydetti.

■ İşgücü ödemelerinin cari fiyatlarla Gayrisafi Katma Değer içerisindeki payı 2023'te yüzde 32,8 oldu. Net işletme artışı/karma gelirin payı ise 2022'de yüzde 53,7'ken geçen yıl yüzde 46,3'e geriledi.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz: Sağlanan büyüme ekonomimizin gücünü göstermektedir

■ Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, geçen yıl Türkiye ekonomisinin yüzde 4,5'lik büyüme kaydettiğini bildirdi. Ekonomideki büyümenin Orta Vadeli Program hedefinin üzerinde olduğunu belirten Yılmaz, sunulan kaydetti: "GSYH, 1 trilyon 119 milyar dolara ilk kez 1 trilyon dolara üzerine çıkarıldı, kişi başı GSYH ise 13 bin 110 dolar seviyesine yükseldi. Sosyal İktisadi ve güven içinde ekonomideki başarılarla birlikte sağlandığı bir ortamda, büyüme performansı 14 çeyreklik kesintisiz bir şekilde sürdürüyoruz. Bölgenin en gelişmiş uluslararası politik gelişmelerin yaşadığı, depresim yaralanmalarını sarıya, küresel ticari faaliyetlerin azaldığı bir dönemde sağlanan büyüme ekonomimizin gücünü göstermektedir."

Tarım, sanayi ve hizmetler sektöründe pozitif büyüme

■ Yılmaz, geçen yılın dördüncü çeyreğinde

Türkiye ekonomisi yüzde 4 oranında büyürken, tarım, sanayi ve hizmetler sektörlerinin tamamında bu çeyrekte pozitif büyüme kaydettiğini vurguladı. Bu dönemde katma değer artışı bir önceki yılın aynı dönemine göre en yüksek olduğu yüzde 10,8, sanayi sektöründe yüzde 1,9, inşaat dahil hizmetler sektöründe ise yüzde 3,6 olarak gerçekleştiğini bildiren Yılmaz, şu değerlendirmelerde bulundu:

■ "Bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit sermaye yatırımlarında yüzde 10,7'lik yüksek artış ve tüketim harcamalarının artış hızının yavaşlaması da büyümenin daha sağlıklı bir kompozisyonla ve dezenflasyon yaklaşımıyla uyumlu bir patikada ilerlediğini göstermektedir. Emegün milli gelirden aldığı pay 2023 yılında artmıştır. İşgücü ödemelerinin milli gelir içindeki payı 2022 yılındaki yüzde 23,6 seviyesinden, 2023 yılında yüzde 29,1'e yükselmiştir. Para ve maliye politikası eşgüdümünde enflasyonla mücadele konusunda kararlı adımlarımız sürdürülürken, ekonomimizin yatırım, istihdam, üretim ve ihracat yoluyla büyüme oluşturma kapasitesi de güçlenerek devam etmektedir. Amacımız Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde istikrar içinde, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme ile Türkiye'yi 'Yüzyıldaki ilk kez' daha ilerlere taşımak, halkımızın sosyal refahını kalıcı olarak artırmaktır."

Bakan Şimşek: 2023'te büyümenin üçte biri makine ve teçhizat yatırımlarından geldi

■ Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından bugün açıklanan 2023 yılına ilişkin gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) verilerini değerlendirdi. Açıklanan GSYH verilerine göre ekonominin 2023'ün son çeyreğinde yıllık yüzde 4 büyüdüğüne işaret eden Şimşek, "Böylece büyüme 2023'te Orta Vadeli Program'ın (OVP) üzerinde yüzde 4,5 olarak gerçekleşirken milli gelirimiz 1,1 trilyon doları aştı. Kişi başına milli gelir ise bir önceki yıla göre 2 bin 450 dolar artarak 13 bin 110 dolara yükseldi." değerlendirmesinde bulundu.

■ Program doğrultusunda büyümede geçen yılın üçüncü çeyreğinde başlayan dengelenmenin son çeyrekte de devam ettiğini vurgulayan Şimşek, 2023'ün ilk yarısında 8,8 puan olukta çabaların büyüme katkısının, yılın ikinci yarısında 6,6 puana gerilediğini kaydetti.

■ Şimşek, net dış talebin negatif katkısının ise 4,9 puandan 1,6 puana düştüğünü dikkati çekerek, şunları kaydetti: "2023'te büyümenin yaklaşık üçte biri üretken kapasitemizi artıran makine ve teçhizat yatırımlarından geldi. Güçlü şekilde desteklediğimiz yatırım ve ihracatla daha nitelikli büyümeye doğru yol alıyoruz. Göstergeler ekonomideki dengelenmenin ve cari açığa ilişkin sürdürülebilirliğe işaret ediyor. 2024'te net dış talebin büyüme pozitif katkı verdiğini ilmi ve dengeli bir büyüme bekliyoruz. Uyguladığımız politikalarla yitilen büyüme kompozisyonu, dezenflasyon sürecine önemli katkıda bulunacaktır. Kalıcı refah artış için fiyat istikrarını sağlamanın yanı sıra yüksek katma değerli üretimi ve verimlilik artışına odaklanan yapısal reformlara devam edeceğiz."

Türkiye büyüme ivmesini sürdürüyor

■ Türkiye, 2023'ün son çeyreğinde, yıllık bazda, ekonomik büyüme verisi açıklanan Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) üye ülkeler arasında ikinci, G20 ülkeleri arasında üçüncü ülke oldu.

■ AA muhabirinin ystäđıđı derlemeye göre

Türkiye, 2023'te yıllık bazda yüzde 4,5, Ekim-Aralık 2023 döneminde, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 4 büyüdü.

■ Türkiye, geçen yılın son çeyreğinde, yıllık bazda, ekonomik büyüme verisi açıklanan OECD'ye üye ülkeler arasında en hızlı büyüyen ikinci ekonomi olarak kayıtlara geçti. Sıralamada yüzde 4,3 ile ilk sırada Hırvatistan yer alırken, Türkiye'yi yüzde 2,2 ile Slovenya takip etti.

■ Avrupa Birliği (AB) ülkelerine ilişkin çeyreklik büyüme tahminlerinin gerçekleşmesi durumunda Türkiye, bu ülkeler arasında ekonomisi en hızlı büyüyen ülke konumuna gelecek.

■ Verisi açıklanan bazı ülkelerin 2023 yılı dördüncü çeyrek büyüme oranlarının yıllık bazda değişimleri şöyle:

Ülkeler	Değişim (yüzde)
Türkiye	4
Çin	5,2
Endonezya	5
Hırvatistan	4,3
ABD	3,2
Meksika	2,5
Slovenya	2,2
Slovenya	2,2
Belçika	1,5
Belçika	1,5
Fransa	0,7
Norveç	0,5
Kolombiya	0,3
İsviçre	-0,2
Almanya	-0,2
Avusturya	-1,7

ATO Başkanı Baran: Bu başarı enflasyonla mücadele edilerek gerçekleştirildi

■ Ankara Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkanı Gürsel Baran da yazılı açıklamasında, 2023 yılına ilişkin gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) verilerini değerlendirdi. Türkiye ekonomisinin geçen yıl yüzde 4,5 büyüdüğüne dikkati çekerek, bu başarıların enflasyonla mücadele edilerek gerçekleştirildiğini bildirdi.

■ Baran, 2023'te tarım dışındaki diğer sektörlerin büyümesini değerlendirerek, "Küresel ekonomide yaşanan sıkıntılara, aşırı deprem felaketinin etkilerine ve enflasyonla mücadele sürecinin etkilerine rağmen, 2023 yılında ekonominin yüzde 4,5 büyümesi Türkiye'nin güçlü ve istikrarlı yapısının muhafaza edildiğinin göstergesidir." ifadesini kullandı.

■ GSYH'nin 1 trilyon 118 milyar dolarlık büyümeyle ulaştığını vurgulayan Baran, şunları kaydetti: "Enflasyonla mücadelede yönelik para ve maliye politikasının etkin bir şekilde uygulanması, katma değeri üretimini sağlamanın, eğitim-istihdam planlarının yapılabildiği istihdam piyasalarının taleplerine uygun bir şekilde genç nüfusun yetiştirilmesi gibi yapısal düzenlemelerin hayata geçirilmesiyle Türkiye'nin kalkınma hızının artacağına, ihracat potansiyelinin daha da gelişeceğine ve ülkemizin tek haneli enflasyon ve çift haneli büyüme yapısına rahatlıkla kavuşabileceğine inanıyoruz."

ASO Başkanı Arđıç

■ Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Seyit Arđıç ise yaptığı yazılı açıklamada, geçen yılki yüzde 4,5'lik büyüme rakamı içerisinde özel tüketimin payının yüzde 12,8 arttığına dikkati çekerek, ülkenin istikrarlı ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşması için sınırlı üretimi büyük önem verilmesi gerektiğini ifade etti.

■ Arđıç, iç piyasada atılan sınırlama adımları ve küresel sıkılaşma eğilimlerine rağmen pozitif büyüme performansının oldukça önemli olduğunu aktardı.

■ Tüketim harcamalarının geçen yılın son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre bir miktar arttığına ve yüksek seyrettiğini belirten Arđıç, şunları kaydetti:

■ "Sanayi sektörüne verilecek destek, orta ve uzun vadede verimlilik artışına bağlı olarak potansiyel GSYH büyüme hızını artıracak, ekonomide genel verimlilik ve istihdam artışını destekleyecektir. 2024 için makroekonomideki en önemli konu, enflasyon olmaya devam edecektir. Enflasyon maddelerinin kararlı şekilde sürdürülmesini doğru buluyoruz. Sürdürülebilir büyüme için düşük enflasyon en önemli ön şarttır."

Ekonomistler politikalarda kararlılığın sürmesiyle bu yıl da pozitif büyüme bekliyor

■ TOBB ETÜ İktisat Bölüm Başkanı Prof. Dr. Talha Yalta, yaptığı değerlendirmede, özellikle dünya genelindeki ekonomik şartlar dikkate alındığında 2023 yılı büyümesinin oldukça pozitif olduğunu aktardı. Daha önceki yıllarda olduğu gibi geçen yıl da büyümenin güçlü şekilde devam etmesinin Türkiye için beklenen bir durum olduğuna işaret eden Yalta, şözerini şöyle sürdürdü: "Ancak Türkiye'de yüksek enflasyon geçeri var. Böyle durumlarda da sadece büyüme rakamlarına bakmak yerine büyümenin ne şekilde olduğu daha fazla önem kazanıyor. Özellikle enflasyon yüksek olduğunda büyüme gelir dağılımıyla birlikte ele alınmalı. İnsanların geliri artınca gıda harcamasının gelirdenki payının azalması gerekir ama biz tüketici sepetinde gıdaya ilişkin maddelerin ağırlığının arttığını görüyoruz. Dolayısıyla dünyada politika yapıpoların, sağlıklı ve güçlü büyüme devam ettirebilmek için zor bir yıl bekliyor. Ancak Türkiye'nin, ekonomi politikalarında kararlılığını sürdürerek bu yıl da pozitif büyüme rakamıyla kapatabilecek güçte olduğunu inanıyorum."

"Büyümeyi başarı olarak değerlendiriyorum"

■ OSTİM Teknik Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Murat Yülek de geçen yılın büyüme rakamının yüzde 3'lik dünya ortalamasından epey üzerinde olduğunu dikkati çekerek, yüzde 4,5 rakamının, büyüme beklentilerine paralel olduğunu söyledi. Büyümede hizmet sektörünün önemli rol aldığı ancak sanayi sektörünün büyüme katkısının düşük olduğunu bildiren Yülek, tarım sektöründe de daralma yaşanmadığını aktardı.

■ Yülek, şu anda ekonomi politikalarının dezenflasyona odaklandığını belirterek, şu değerlendirmede bulundu: "Bu yüzden reel faizler 2023 yılında epey yükseldi, yükselmeye rağmen bu büyüme oranı bir başarı olarak düşünülebilir. Dezenflasyon politikalarının büyüme asıl etkeni önümüzdeki yıllarda görülr. Ancak bunun için de ekonomi politikalarının kararlılıkla devam ettirilmesi gerekir. Dezenflasyon politikalarının kısa vadeli etkileri genellikle negatiftir. Bu sebeple 2023 yılındaki yüzde 4,5'lik büyümeyi çok olumlu bir gelişme ve başarı olarak değerlendiriyorum."

"Gelecek yıllarda daha pozitif büyüme görebiliriz"

■ Selçuk Üniversitesi İktisat Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Melek Acar da Türkiye'nin ortalamaya büyümesini yüzde 4,5 olduğunu, dolayısıyla söz konusu yüzde 4,5'lik rakamın bu ortalamada yer aldığını söyledi. Enflasyon oranında temmuz kadar yükseliş olacağına, daha sonra baz etkisi nedeniyle düşüş beklendiğini dile getiren Acar, şunları kaydetti: "Şu anda uygulanan politikalar devam ederse, enflasyon kontrol altında olarak gelecek yıllarda daha pozitif büyüme görebiliriz. Her şey ekonomi politikalarının kararlı şekilde uygulanmasına bağlı. Biz bu politikaları devam ederek beklentilerle de olumlu olur, yabancılara para girişı artar ve daha yüksek büyüme seviyelerine ulaşabiliriz. Önemli olan istikrarlı ve istihdam yaratan büyümedir." /AA

Ardıç sanayicilerin beklentilerini paylaştı

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Seyit Ardıç, şubat ayı Meclis Toplantısı'nda, "Sanayimiz Eskişehir ve İstanbul yolu akışında batıya doğru geliyor. Ne var ki çalışanlarımızı her gün şehrimizin doğusundan batısına taşımak zorunda kalıyoruz" dedi.

Ankara Sanayi Odası Şubat ayı Meclis Toplantısı, Zafer Çağlayan Meclis Salonu'nda gerçekleştirildi. Toplantıda sanayicinin sorunları, Ar-Ge çalışmalarına verilen destekler, dijitalleşme, döviz kuru, kredi kartı limitleri, işgücü sıkıntısı ve Merkez Bankası'nın faiz politikası konuları masaya yatırıldı. ASO Başkanı Ardıç, gündemlerinde Merkez Bankası Başkanı değişikliği sonrası sıkılaştırma politikalarının devam edip etmeyeceği ve yerel seçimler olduğunu söyledi. Kızıldeniz'de yaşanan gerginlikler dolayısıyla tedarik zincirinin kırıldığını belirten Ardıç, gelişmiş ekonomilerde enflasyonun beklentilerin üzerinde kalmasının risk ve belirsizlik algısını yüksek tuttuğunu ifade etti.

"DÜNYADA MAKROEKONOMİK DEĞİŞKENLİKLER BÜYÜMEYİ ZAYIFLATMAKTADIR"

Küresel ekonomide sıkılaştırıcı politikaların da etkisiyle her geçen gün ekonomik yavaşlama sinyalleri ve uluslararası ticarete zayıflamalar olduğuna işaret eden Ardıç, "Dünyada ve ülkemizde makroekonomik değişkenleri olumsuz yönde etkileyerek büyümeyi zayıflatmaktadır. Son gelen büyüme verileri Japonya ve İngiltere'nin teknik olarak resesyona girdiğini gösterirken, Japonya'nın resesyona girmesiyle dünyanın en büyük üçüncü ekonomisi unvanını Almanya aldı" diye konuştu.

Merkez Bankasının geçen hafta faiz artışı döngüsünü sonlandırarak, yüzde 45 seviyesinde bıraktığına dikkati çeken Ardıç, gelecek dönemde de enflasyondaki gelişimin çok yakından takip edilerek, uygun politika seçeneklerinin kararlılıkla uygulanmasını beklediklerini bildirdi.

"FİYATLAMA DAVRANIŞINDA CİDDİ İRRASYONEL BİR DURUM SÖZ KONUSU"

Enflasyonla mücadelenin kararlılıkla devam ettirilmesi gerektiğini dile getiren Ardıç, şunları kaydetti:

"Aksi halde bu zamana kadar

katlandığımız maliyetlerin boşa gitme ihtimali bulunmaktadır. Acı tecrübelerimiz göstermiştir ki enflasyonu kontrol altına almadan attığımız adımlar maalesef makroekonomide dengelenmeyi sağlayamıyor. Mevcut durumda parasal aktarım mekanizması iç tüketimi kıramıyor. Gelişmiş ülkelerin merkez bankaları faiz politikası ile bunu rahatça kırıp enflasyonu aşağıya çekebilirken, biz çekemiyoruz. Fiyatlama davranışında ciddi irrasyonel bir durum söz konusu."

"MALİYE POLİTİKASINDA YETERİNCE SIKILAŞTIRMA YAPILMADIĞINI GÖRÜYORUZ"

İç tüketimin söz konusu faiz seviyesine göre görece yüksek seyrettiğini belirten Ardıç, "Hem arz, hem talep kaynaklı enflasyonist etkiler var olmaya devam ediyor. Sıkı para politikasıyla enflasyonun talep tarafıyla mücadele edilmeye çalışılırken, sıkı maliye politikasının da bu süreçte eşlik etmesi gerekmektedir. Fakat maliye politikasında yeterince sıkılaştırma yapılmadığını görüyoruz. Diğer taraftan para politikasında ne kadar sıkılaştığımız da tartışmalı" ifadelerini kullandı.

"VERİMSİZ HARCAMALARIN

AZALTILMASI İŞ DÜNYASI OLARAK BEKLENTİMİZDİR"

Türkiye'nin para arzının yıllık yaklaşık yüzde 65'in üzerinde artışa devam ettiğini söyleyen Ardıç, "Gelir artırıcı vergisel tedbirler yürürlüğe konulurken, harcama azaltıcı tedbirleri maalesef göremediğimizi belirtmek isterim. Kamu harcamalarının rasyonel gerekçelere dayanan, etkinlik ve verimlilik çerçevesinde gözden geçirilmesi ve bir plan dâhilinde verimsiz harcamaların azaltılması iş dünyası olarak beklentimizdir" ifadesini kullandı.

Enflasyonla mücadelede refah artışı ve sürdürülebilir bir büyüme için tek başına para politikasının yeterli olmadığını belirten Ardıç, bütünsel bir politika tercihinin ortaya konması gerektiğini dile getirdi.

"YATIRIMLARIN GAYRİSAFİ MİLLİ HASILA İÇİNDEKİ PAYI AZALYOR"

Sanayicilerin mevcut ortamda orta ve uzun vadeli plan yapmakta zorlandığını anlatan Ardıç, yüksek enflasyon ve kredi maliyetlerinin yatırım iştahını azalttığına işaret ederek, şunları kaydetti:

"İş dünyasının uzun ve orta vadeli, dengeli bir strateji belirleyebilmesi için makroekonomik

istikrarın ve güvenin sağlanması şarttır. Sıkı para politikasının getirdiği yüksek faiz maliyetleri nedeniyle yatırımlarda problem yaşıyoruz. Yatırımların gayrisafi milli hasıla içindeki payı azalıyor. Rekabet ettiğimiz ülkelerle karşılaştığımız zaman işçilik maliyetlerimiz yukarıda kalıyor. Asgari ücretin işverene maliyeti bin dolar seviyesine geldi. Bu durum yeni ihracat pazarlarına girişimizi zorlaştırıyor. Sanayimiz ağırlıklı olarak ithalata dayalı ihracat yaptığı için önümüzdeki dönemde bilançolarda gerekli döviz pozisyonuna ulaşamayacağız."

"KREDİ KARTI ÖDEMELERİNDE 500 BİN LİRA SINIRI KONULMASI ZORLAMAKTADIR"

Sanayicilerin karşılaştığı sorunları dile getiren Ardıç, vergi ödeme sistemine dikkati çekerek, "Devletimizin toplumun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla toplayacağı vergileri ödemek, biz mükelleflerin temel yükümlülüğüdür. Bu görev ve sorumluluktan kaçmıyoruz. Kredi kartının çok yaygın olarak kullanıldığı bu dönemde vergilerimizi kredi kartıyla ödememizden doğal durum yoktur. Ancak kredi kartı ödemelerinde 500 bin lira sınırı konulması yüksek enflasyon ortamında biz mükellefleri zorlamaktadır" ifadelerine yer verdi.

ASO Başkanı Ardıç: “Büyümenin kaynağı sınıai üretim değil iç tüketim”

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Seyit Ardıç, 2023 yılı 4. çeyrek büyüme rakamlarına ilişkin, “Yıllık ve çeyreklik bazda iç tüketim etkisiyle güçlü bir büyüme görüyoruz, ancak sanayi tarafında sınırlı artış dikkat çekici” dedi.

ASO Başkanı Seyit Ardıç, 2023 yılının 4'üncü çeyreğinde kaydedilen yüzde 4'lük büyüme rakamını değerlendirdi. Büyümeye sınıai üretimin değil, özellikle canlı iç talebin kaynaklık ettiğinin görüldüğünü belirten Ardıç, “Sanayi sınırlı artarken, özel tüketim yüzde 12,8 arttı. Oysa ülkemizin istikrarlı ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine

ulaşması için sınıai üretime büyük önem verilmesi gerekiyor” dedi.

İç piyasada atılan sıkılaştırma adımları ve küresel sıkılaştırma eğilimlerine rağmen pozitif bir büyüme performansının oldukça önemli olduğunu vurgulayan Ardıç, Merkez Bankası'nın sıkılaştırıcı para politikası uygulamalarının ekonomik aktivite üzerindeki etkisinin 4'üncü çeyrekte henüz gözlemlenmediğini belirterek, “2024'ün ilk çeyreğinde iç talep ve üretimdeki azalış ile büyümede yavaşlama öngörmekteyiz” değerlendirmesinde bulundu. ■ İHA